

§ 4. *De cessatione.*

Ad recte indicandum de cessatione indulgentiarum Viae Crucis utile existimamus nonnullas referre decisiones S. I. C. quae ad hanc referuntur.

1º Si stationes Viae Crucis removeantur a loco ubi canonice erectae fuerunt et in aliud transfrantur, indulgentiae nec primo loco affixa remanent, nec cruces sequuntur, sed requiritur nova erectio canonica (D. 270. 30 Ian. 1889). Haec tamen translatio debet esse de una in aliam Ecclesiam; si enim esset de loco in locum in eadem Ecclesia, indulgentiae non amitterentur (D. 211. 22 Aug. 1842). Excipitur si tollantur aliqua peculiari ratione et ad tempus tantum, ut denuo eidem loco restituantur; in hoc enim casu nova erectio non est necessaria (*ibidem*). Eo tamen tempore suspensae manent indulgentiae, neque acquiruntur ab iis qui pium exercitium peragerent ante stationes appositae, v. gr. parietibus alterius Ecclesiae (D. 223. 16 Dec. 1766).

2º Cum indulgentiae non sint adnexae tabulis, possunt removeri tabulae translatis crucibus super novas tabulas quin indulgentiae pereant (D. 258. 13 Nov. 1837 etc.).

3º Cum indulgentiae adnexae sint crucibus, si cruces omnino pereant necessaria est nova erectio, sicut etiam est necessaria si crucium maior pars afferatur et aliae substituuntur (D. 311. 22 Aug. 1842). E contra non est necessaria nova erectio si crucis Viae Crucis in minori quantitate ob vetustatem removeantur et renoventur (D. 258. 13 Nov. 1837).

APPENDIX.

DE CRUCIFIXIS VIAE CRUCIS.

“Crucifixorum Viae Crucis appellatione intelliguntur cruces cum imagine divini Redemptoris, quibus applicatae fuerunt lucrandae indulgentiae Viae Crucis. ,

“Usus Crucifixorum huiusmodi originem sumpsit incipiente anno 1773, postulantibus alumnis Franciscalis coenobii S. Bonaventurae de Urbe, ac SSmo Domino Clemente Pp. XIV benigne concedente. Considerantes enim predicti coenobii fratres, plures impossibilitate visitandi stationes S. Viae Crucis canonice erectas praepediri, quominus indulgentias pio S. Viae Crucis exercitio adnexas lucentur, ac de adhibendo remedio solliciti supplices litteras S. Sedi porrexerunt: Has preces laudatus Summus Pontifex clementissime excipiens in audiencia diei 26 Januarii 1773 benigne annuit pro gratia iuxta petita. , (*Instructio* pag. 71).

Conditiones pro applicatione indulgentiarum.

Ex parte applicantis requiritur 1º ut potestatem habeat vel ordinariam vel delegatam. Potestas ordinaria et subordinata residet in Ordine regularis et strictioris observantiae S. Francisci, Quinam autem in Ordine hac potestate polleant v. supra.

2º Ut *Benedictio* fiat saltem cum Signo Crucis et intentione applicandi Indulgentias; quae benedictio dari etiam potest pluribus crucifixis in globo vide supra pag. 130.

Ex parte obiecti.

1º ut super crucem sit *imago* divini Redemptoris et quidem *prominens*.

2º ut sit ex materia *solida*; quod tamen valet de imagine non vero de Cruce, cum indulgentia cadat in imagine Christi dumtaxat.

Conditions pro *lucratione* indulgentiarum.

1º Ut adsit *infirmitas* vel aliud legittimum *impedimentum* peragendi exercitium S. Viae Crucis in Ecclesia vel in alio loco in quo stationes sunt canonice erectae;

2º Ut recitentur corde saltem contrito ac devoto *viginti* Pater Ave et Gloria. Adverte quod qui ob gravem morbum impares sint ad huiusmodi recitationem, ex concessione Pii IX 18 Octobris 1877, possunt eorum loco recitare semel actum contritionis vel invocationem: *Te ergo quaesumus tuis famulis subveni quos pretioso sanguine redemisti*;

3º Ut recitatio dicta compleatur uno tractu;

4º Ut, durante recitatione, Crucifixus benedictus *manu teneatur*. Quod si plures in communi pium opus exerceant, ex rescripto S. C. Indulgenc. die 19 Ian. 1884, satis est ad lucrandas indulgentias ut a quocumque ex communitate teneatur Crucifixus, et alii, ceteris curis semotis, se componant pro pio exercitio Viae Crucis peragendo una cum persona quae tenet Crucifixum.¹⁾

¹⁾ Omnia ea quae ad indulgentias Viae Crucis spectant habentur simul collecta in Opusculo: *Instructio de Stationibus S. Viae Crucis exequendis visitandisque, cui accedit appendix de crucifixis Viae Crucis vulgo nuncupatis in lucem edita auctoritate Rñi P. Bernardini a Portu Romatino totius Ordinis*

Art. V.

DE INDULGENTIA ALTARIS PRIVILEGIATI.

§ I. De notione et divisione.

Est indulgentia plenaria per modum suffragii oblatione missae applicanda animabus in purgatorio detentis quae “spectata mente concedentis et usu clavium potestatis animam statim liberat ab omnibus Purgatorii poenis; spectato tamen applicationis effectu intelligenda est indulgentia, cuius mensura divinae misericordiae beneplacito et acceptationi respondet.” (D. 283. 28 Iulii 1840).

Altare privilegiatum 1º potest esse *reale*, vel *personale* vel *mixtum*; prout privilegium immediate conceditur ipsi sacerdoti, vel adnectitur determinato altari ita ut privilegio frui possint omnes sacerdotes qui in dicto altari celebrant, vel adnectitur determinato altari ita tamen ut nonnisi determinati sa-

Fratrum Minorum Ministri Generalis. Editio altera ad Claras Aquas prope Florentiam ex typographia Collegii Sancti Bonaventurae MDCCLXXXVIII. Editio prior approbata fuit a S. I. C.; relate vero ad hanc alteram editionem legitur pag. 4 sequens “Monitum ad hanc alteram editionem. In altera hac editione prioris editionis textus a S. Congregatione Indulgentiarum approbatus integer remansit; sola verba quae in priore editione in nota ad n. 4 ex Adrichomio ad sensum tantum referebantur, in hac expressa fuerunt ad verbum, emendato insuper citandi modo. Ad doctrinam vero quod spectat pauca notata sunt sub littera a) ad nn. 13, 42 et 44. Accesserunt Statuta piae Societatis a S. Via Crucis perpetua nuncupatae.”

cerdotes privilegio uti possint, sicut accidit aliquando Altaribus Confraternitatum, quae privilegium habent sed favore tantum Sacerdotum Confratrum.

2º Potest esse *simpliciter* privilegiatum vel privilegiatum *ad instar altaris S. Gregorii* in Monte Coelio; quod etiam appellatur Altare *Gregorianum* ad instar. Differentia inter utrumque, non est respectu indulgentiae, quae eadem est in utroque; sed respectu acceptationis divinae: in altare enim Gregoriano ad instar, habetur titulus specialis ad divinam acceptationem proveniens tum ob specialem destinationem illius altaris ab Ecclesia factam, tum ob specialem intercessionem S. Gregorii. (D. S. I. C. die 15 Martii 1884, cfr. votum Consultorum relatum in *Acta S. Sedis* vol. xvi. pag. 510).

§ II. *De conditionibus.*

Conditiones quaedam *generales* sunt pro qualibet specie Altaris privilegiati, quaedam *speciales*.

Quoad *generales* requiritur 1º ut sacerdos celebret Missam de requiem, dummodo id permittatur a rubricis, et non dedebeat ratione expositionis SS. Sacramenti, sive stationis Ecclesiae vel alterius solemnitatis (D. 404. 11 April. 1864). Haec conditio adeo necessaria est, ut si quis gaudeat privilegio Altaris personali pro aliquot hebdomadae diebus teneatur, ad validum exercitium huius privilegii, eligere festa semiduplicia, si quae occurrant in hebdomada (D. 402. 29 Febr. 1864):

2º ut utatur paramentis nigris vel ex rationabili causa violaceis (D. 357. 2 Maii 1852). Post celebre Decretum S. R. C. diei 23 Iul. 1868 in quo statuitur

Missas defunctorum celebrandas esse omnino in paramentis nigris, etsi administranda sit S. Communio particulis praeconsecratis, rationabilis causa nunc verificatur tantum in casu, quo die 2 Novembris SS̄mae Eucaristiae Sacramentum publicae fidelium adorationi sit expositum pro solemni oratione quadraginta horarum:

3º ut indulgentia applicetur ei pro quo Missa dicitur: licet per se non repugnet Missam uni, indulgentiam vero alteri applicare (D. 348. 31 Ianuarii 1848); tamen de facto privilegium Altaris conceditur a R. P. ita ut nonnisi suffragetur animae pro qua Missa celebratur.

QUAESTIO fit I. an si Missa pluribus applicetur, etiam "privilegium altaris sive proprie dictum sive personale applicari possit pluribus defunctorum animabus. "

Huic quaestioni, quam proposuimus verbis Decr. S. I. C. die 29 Febr. 1864 (402), eadem S. I. C. respondit *negative*: idem responsum invenitur in Decreto 451 etc.; ratio autem desumitur ex ipsa notione indulgentiae altaris privilegiati, quam supra dedimus.

II. Occasione huius quaestions potest ulterius quaeri an in genere indulgentiae omnes, pluribus applicari possint defunctis.

Si agatur de indulgentia *partiali* videtur *affirmative* respondendum esse, indulgentia enim *partialis* est numero determinata, ac proinde nulla videtur esse difficultas quod distribuatur inter plures defunctos; quod si agatur de indulgentia *plenaria*, solutio quaestionis pendere videtur ex mente Ecclesiae; videndum scilicet est an Ecclesia intendat

concedere indulgentiam, quae plenaria sit respectu viventis, vel respectu defuncti. Namvero in primo casu pariter non videtur ullam esse difficultatem, quod pluribus distribuatur; licet enim fidelis nesciat quota sit, non enim cognoscit debitum poenae temporalis a se solvendum, tamen noscit Deus, qui acceptare potest indulgentiam pro rata parte inter plures distributam; in altero vero casu non videtur unicam indulgentiam plenariam pluribus defunctis posse distribui, in hoc enim casu omnino determinari debet unica persona, respectu cuius indulgentia dici possit plenaria, ac proinde nonnisi uni defuncto applicari potest. Videtur autem coniuci posse mentem Ecclesiae ex modo quo indulgentiam plenariam concedit: si enim concedit ita ut lucrifieri possit a vivo vel applicari defuncto, tunc videtur mentem esse Ecclesiae ut indulgentia sit plenaria respectu ipsius viventis, secus enim una eademque indulgentia diversum haberet valorem, prout vivens vel sibi vel defunctis applicaret; si vero concedit ita ut sit tantummodo applicabilem defunctis, tunc videtur mentem esse Ecclesiae ut indulgentia plenaria sit tantummodo respectu defuncti, uti verificatur in indulgentia altaris privilegiati.

4º Ad hoc ut Missa celebrata ad Altare privilegium sit per se privilegiata non est uecesse ut offerens eleemosynam, vel sacerdos intendat applicare privilegium (D. 366. S. I. C. 12 Martii 1855).

5º Applicatio indulgentiae Altaris privilegiati non impedit, quominus sacerdos per communionem in Missae Sacrificio factam indulgentias sibi vel animabus Purgatorii applicandas acquirere possit.

Quoad *speciales*, pro privilegio locali sequentes normae observandae sunt, nisi aliter statuatur in tenore concessionis: 1º Altare debet esse *fixum* (D. 234. 27 Nov. 1764 etc.) iuxta sensum ab ipsa S. Congregatione Indulgentiarum definitum, scilicet "quod a loco dimoveri non possit, sed non tamen cuius superior pars seu mensa sit ex integro lapide, vel adeo calce coniuncta ut lapis consecratus amoveri non possit" (D. 334. 20 Mart. 1846); et clarius "sufficere ad constituendam qualitatem altaris fixi, ut in medio altaris stabilis et inamovibilis, licet non consecrati, lapis consecratus etiam amovibilis ponetur" (*Rescripta authent.* n. 405, 26 Mart. 1867). Adnotandum tamen est quod "privilegium altari conceditur non lapidi qui unus alteri pro necessitate vel opportunitate suffici poterit" (D. 334. 20 Mart. 1846). Quare privilegium hoc, absque speciali Indulto, nequit adnecti altari portatili (D. 334. 27 Nov. 1764; D. 318. 24 April. 1843). Pro subiecta autem materia ita definitur a S. I. C. altare portatile seu viaticum: "Altare quod constat tantum ex unico lapide integrō tantae magnitudinis, ut calicis pedem cum patena, saltem quoad maiorem partem capere possit, vel quod de uno in aliud locum transfertur" (D. 334. 20 Mart. 1846).

2º Ecclesia vel capella sive oratorium publicum in quo extat altare debet esse saltem *benedicta* (D. 193. 22 Apr. 1752); licet enim Ecclesiae nondum benedictae capaces sint indulgentiarum, tamen de stylo Curiae eisdem concedi non solent (D. 162. 20 Martii 1747).

3º In antiquioribus concessionibus apponebatur

conditio, ut certus numerus Missarum in altari quilibet die diceretur, quae conditio, si extet, observanda est, ita ut remaneret suspensum privilegium, diebus, quibus praescriptus numerus Missarum non verificetur (D. 196. 22 Ian. 1753). Quod si per longum tempus conditio non verificatur et quidem nulla legitima extante causa videtur privilegium cessasse (cfr. idem Decretum).

4º Item in antiquioribus concessionibus limitabatur privilegium pro diebus, quibus non erat impeditum Missam defunctorum dicere. Sed ex declaratione S. I. C. (*Res. Auth.* pag. 229) quando eiusmodi conditio apposita inveniatur, suffragatur etiam in diebus impeditis.

Pro privilegio personali:

1º Qui obtinuit a S. Sede privilegium altaris personalis non debet dictum privilegium exhibere Ordinario, nisi aliter disponatur in concessione (D. 286. 5 Febr. 1841).

2º Sacerdos habens privilegium personale satisfacit oneri suscepto celebrandi in altari non privilegiato, utendo privilegio suo personali (D. 351. 15 Martii 1852).

§. 3. De concessionibus huius privilegii.

Antequam finem huic articulo faciamus dicendum est aliquid de concessionibus huius privilegii ab ipso iure factis.

I. Die II. Novembris in commemoratione omnium fidelium defunctorum, omnes Missae gaudent privilegio, ac si essent in altari privilegiato celebrae (D. 228. 19 Maii 1761).

II. Omnia Altaria Ecclesiarum, in quibus locum habet Oratio quadraginta horarum sunt privilegiata (*Raccolta* pag. 87).

III. Ex Brevi Benedicti XIII 20 Augusti 1724, *Omnium saluti*, conceditur Altare privilegiatum quotidianum perpetuum omnibus Ecclesiis patriarchalibus, metropolitanis et cathedralibus, in quibus Altare privilegiatum quotidianum perpetuum forsitan reperitur concessum, per patriarchas, archiepiscopos et episcopos respective locorum..... semel tantum designandum.

IV. Ex Brevi Clem. XIII 19 Maii 1759, *Ut erga parochiales*, conceditur altare privilegiatum quotidianum ad septennium omnibus Ecclesiis parochialibus, collegiatis et abbatialibus nullius, sub sequentibus conditionibus. 1º Ut intelligantur revocata huiusmodi privilegia, si quae essent, concessa tamen intuitu vel Ecclesiae parochialis, vel collegiatae vel abbatialis. Dicitur *intuitu*; non enim intelliguntur revocata privilegia, si quae fuissent concessa intuitu v. gr. alicuius Confraternitatis, Capellae seu Altaris iuris patro-natus alicuius familiae etc. (D. 218. 30 Ian. 1760); 2º ut quilibet Episcopus vel Abbas de huiusmodi gratia supplicet pro sua respective dioecesi vel abbatia et unum dumtaxat Breve pro omnibus parochialibus Ecclesiis, abbatialibus et collegiatis suffragetur; 3º ut expirato septennio, sede plena, ipsimet Episcopi et Abbates, sede autem vacante, Vicarii Capitulares sive in spiritualibus Abbatiarum administratores pro renovatione eiusmodi privilegii supplicant; 4º ne autem parochi expensis graventur, ut nihil exigatur, sub pena nullitatis privilegii, ab officialibus tum

Episcoporum, quum Abbatum in certiorandis parochis sive in expediendis litteris pro designatione Altaris privilegiati in unaquaque parochiali Ecclesiae dioecesis.

Ad maiorem intelligentiam huius Brevis sequentia praeterea sunt notanda.

a) Episcopi vel Abbates nequeunt absque speciali facultate executionem dare facultatibus obtentis vi Brevis Clementis XIII per suos Vicarios generales vel per alios nisi in precibus Apostolicae Sedi delatis expostulata sit et obtenta facultas communicandi altaris privilegium sive per se sive per suos vicarios generales (D. 321. 24 Maii 1343): b) Ecclesiae cathedrales, quamvis sint etiam parochiales, unotantum gaudere debent altari privilegiato, vel illo concesso in perpetuum a Benedicto XIII omnibus cathedralibus, vel illo a Clemente XIII omnibus parochialibus impertito, salvis tamen peculiaribus circumstantiis (D. 238. 18 Sept. 1776): c) Privilegium pro collegiatis extendi potest ad illas Ecclesias, quae (etsi collegiate non denominentur) habent residentias ad instar collegiarum et in quibus ad instar collegiarum choro assidue inservit (D. 218. 30 Ianuar. 1760): d) Privilegium Ecclesiarum parochialium extenditur etiam ad filiales Ecclesias quinimo etiam ad Capellas publico cultui designatas si in eis parochus functiones vere parochiales exerceat, uti esset sepelire mortuos, baptizare, SS^mae Eucharistiae Sacramentum ministrare in Paschate et similia (D. 219. 30 Ian. 1760): e) Septennium quoad altare privilegio donatum, incipit a die designationis (D. 292. 22 Sept. 1841).

Art. VI.

DE ALIQUOT ALII INDULGENTIIS.

§ 1. *Indulgentiae pro expositione 40 horarum.*

Indulgentia decem annorum et totidem quadragenarum;

Indulgentia plenaria.

Conditiones pro utraque indulgentia. Ante omnia requiritur pro applicatione indulgentiarum, ut Sanctissimum Sacramentum per quadraginta horas continue expositum sit in memoriam quadraginta horarum, quibus divini Redemptoris Corpus in sepulchro detinuit.

Ad indulgentias vero *lucrandas* requiritur ut quis *visitet* Sanctissimum Sacramentum publicae veneratioi expositum per id temporis spatium quod cuique liceat, una simul preces fundendo pro principum christianorum concordia, haeresum extirpatione atque S. Matris Ecclesiae exaltatione. Pro indulgentia *plenaria* requiritur praeterea *confessio* ac *communio*. (Raccolta pag. 85).

§ 2. *Indulgentiae pro solemni expositione in fer. V. in Coena Domini et in fer. VI. in Parasceve.*

Indulgentia decem annorum et totidem quadragenarum;

Indulgentia plenaria.

Conditiones pro utraque indulgentia. Requiritur ut quis *visitet* Sanctissimum Sacramentum publicae

venerationi expositum in vulgo dicto *Sepolcro*; atque ibi per aliquot temporis spatio iuxta intentionem Pontificis oret. Pro indulgentia plenaria requiritur praeterea ut quis *confessus s. communionem* sumat in feria V. in Coena Domini vel in die Paschatis. Indulgentia partialis acquiritur toties quoties quis Sepulchrum aliquod visitat. *Raccolta* pag. 107).

§ 3. *Indulgentiae pro visitatione SS. Sacramenti.*

Indulgentia tercentum dierum lucranda ab omnibus fidelibus qui corde saltem contrito devote visitaverint Sanctissimum Sacramentum, atque coram Eodem recitaverint quinques Pater, Ave et Gloria; et insuper unum Pater, Ave et Gloria pro principum christianorum concordia, haeresum extirpatione, peccatorum conversione, S. Matris Ecclesiae exaltatione (*Raccolta* pag. 107).

SECTIO II.

DE INDULGENTIIS PARTICULARIBUS

Indulgentiae *particulares* sunt eae quae concessae sunt (vid. pag. 9) particularibus personis vel particularibus fidelium coetibus. Iamvero, ut per se patet, nihil dicendum occurrit de iis quae particularibus personis conceduntur; quare sermo noster restringitur tantummodo ad eas quae particularibus coetibus concessae sunt.

Porro innumeri prorsus in Ecclesia sunt eiusmodi coetus, qui pro vario fine quem sibi proponunt, vel variis mediis, quibus finem eundem attingunt ad

varias classes reduci possunt. Nostrum non est, sed neque vires suppeterent, enumerare omnes indulgentias, quae ad varios hos coetus pertinent. Si quis desiderat noscere elenchum indulgentiarum quae ad plurimos huiusmodi coetus pertinent, ac praesertim eorum qui nostris temporibus ad occurrentum specialibus nostrae aetatis necessitatibus maximo animarum profectu orti sunt, adire potest Beringer *Les Indulgences* tom. II. et *Rescripta authentica*.

Quoad nos, tantummodo contenti erimus nonnihil dicere de indulgentiis *Religiosorum* ac *Confraternitatum*.

CAPUT I.

De Indulgentiis Religiosorum¹⁾.

Indulgentiae religiosorum duplices sunt speciei. Aliae enim concessae fuerunt omnibus indiscriminatim Religiosis, aliae vero nonnisi particularibus Ordinibus; quare primae *communes*, alterae *pro-*

¹⁾ " Quemadmodum iuxta civile ius collegia esse et dici nequeunt nisi supremus princeps eadem sua sanctione approbaverit, ita etiam ex iure canonico religiosa sodalitia uti talia recognosci non possunt, nisi ecclesiastica auctoritas decreto suo eorumdem erectionm prosecuta fuerit (Lucidi *de Visitatione Sacrorum Liminum* editio III Romae ex typographia Polyglotta S. C. de Propag. Fide mcccclxxxiii, vol. II. n. 284). Iam vero relate ad hanc recognitionem non una fuit in Ecclesia disciplina. Iure communi decretalium ac Concilii Tridentini inspecto, uti sodalitia religiosa habenda sunt solummodo Ordines Regulares, quorum duo sunt elementa 1° *solemnitas votorum* et 2° *approbatio S. Sedis*, ac praeterea si agatur de monialibus praesertim post Constit.